

ŐİŐLİ MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ
2020 MAYIS UZAKTAN EĞİTİM DERS NOTLARI

Alan/Dal Adı	: Kantine İŐletmeciliĐi
Ders Adı	: Ürün Alım ve SatıŐı
Dersin Sınıf Düzeyi	: 12. Sınıf
Modül/Kazanım Adı	: Ürün Alımı
Konu	: Bütçeleme Sistemi
Konu Tarihi Aralığı	: 25-29 Mayıs 2020
Ders Öğretmenleri	: Özgüç YAĐCI

BÜTÇELEME SİSTEMİ

Gelecek faaliyet dönemi için, işletmenin amaçlarına, hedeflerine ve işletme politikalarına uygun olarak işletme yönetimi tarafından hazırlanan gelecek dönem faaliyetlerini ve sonuçlarını parasal ve sayısal olarak ifade eden raporlara **bütçe** denir.

Günümüzde işletmelerde, **sabit** ve **esnek** olarak iki tür bütçe uygulaması yapılmaktadır.

Sabit bütçe, düzenlendiği tarihten sonraki dönemlerde oluşacak muhtemel değişiklikler karşısında hiçbir şekilde değiştirilmez.

Esnek bütçe ise, düzenlendiği tarihten sonraki bir tarihte üretim maliyetlerinde genel yönetim giderlerinin dolaylı etkileri dikkate alınarak ve gelecekteki muhtemel değişikliklere uyarlanabilen bütçelerdir.

Önceden tahmin esasına dayanan işletme bütçeleri düzenlenirken, işletmenin amaç, hedef ve politikaları doğrultusunda düzenleneceğinden bütün servislerle iş birliği ve bilgi alışverişi yapılmalıdır.

Bütçelerin dönemi bir yıl olduğundan veriler bir yıllık dönemi kapsamalıdır. Bununla beraber yıllık dönem bütçeleri aylık, üçer aylık dönemler hâlinde düzenlenip bunların icmali yapılarak yıllık bütçe rakamları tespit edilebilir.

➤ **İşletmeler Hazırladıkları Bütçeler Sayesinde**

- Amaçlarını ve hedeflerini tespit eder.
- Hedefledikleri durum ile gerçekleşen durum arasındaki sapmaları ve nedenlerini tespit ederek gerekli düzeltme işlemini yapar ve ileriye yönelik önlem alır.
- Daha akılcı ve sağlıklı sonuçlar elde edilir.
- Mevcut olanaklarla neler yapılabileceğini ve bu konudaki en doğru ve verimli yolu gösterir.
- Hedeflere ulaşmak için ilerlenen yolda nelere katlanılacağını gösterir.
- İşletmenin sahip olduğu kaynakları en etkili şekilde kullanma olanağı sağlar.
- Yönetimin sağlıklı ve doğru karar vermesine yardımcı olur.
- Gelir ve giderlerin sürekli kontrol altında tutulmasını sağlar.

➤ **Bütçelerin Düzenlenmesinde Dikkat Edilmesi Gereken Konular**

- Bütçeler geçmiş dönem sonuçlarından yararlanarak ileriye yönelik tahmin esasına göre düzenlenir. Bu nedenle bütçe düzenlenirken öncelikle bakılması gereken yer işletmenin mevcut durumudur.
- Bütçe işletmenin yapısına uygun olarak hazırlanır.
- Bütçeler belirli bir dönem için düzenlenir bu nedenle bütçe düzenlenirken bu zaman sürecine kesinlikle uyulmalıdır.

- Bütçe sistemi ile muhasebe sistemi arasında sağlıklı koordinasyon kurulmalı ve aylık olarak bütçe verileri ile muhasebe verileri kontrol edilmelidir.

- Bütçe kalemleri ilgililer tarafından işletmenin fiili sonuçlarına göre devamlı izlenebilmeye olanak tanıyacak şekilde düzenlenmelidir.

- Bütçe hazırlanırken kaynak araştırarak bütçe dönemi ile ilgili tahmini kur, enflasyon oranı, parite çalışması yapılmalıdır.

- Bütçe hazırlanması genellikle kasım ve aralık ayında başlar. En geç 31/12/... tarihinde yönetim kurulu onayı alınmış ve temize çekilmiş olarak ilgili birimlere dağıtımı yapılır.

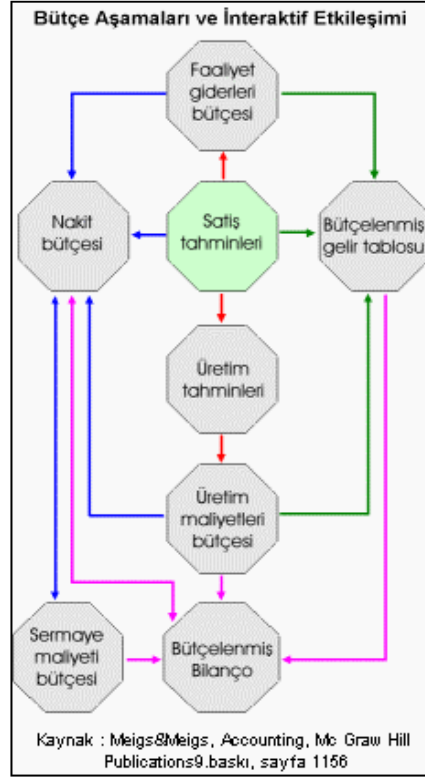
- Muhasebe servisi veya bütçe servisi her ay gerçekleşen ve bütçelenen olarak bütçe karşılaştırmasını yapar. İlgili birimlere dağıtır. Bu birimler aylık olarak yapılan bütçe toplantısında bütçeleriyle ilgili gerekli açıklamayı yaparlar.

➤ **Bütçelerin Düzenlenmesi**

İşletme bütçeleri hazırlanırken aşağıdaki sıra takip edilir.

- Satış Bütçesi
- Üretim Bütçesi
- Direkt İlk Madde ve Malzeme Bütçesi
- Direkt İşçilik Bütçesi
- Genel Üretim Giderleri Bütçesi
- Mamul Stok Bütçesi
- Satılan Mamullerin Birim Maliyet Bütçesi
- Araştırma ve Geliştirme Giderleri Bütçesi
- Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Bütçesi
- Genel Yönetim Giderleri Bütçesi
- Olağan Faaliyet Gelirleri ve Giderleri Bütçesi
- Finansman Bütçesi
- Gelir Tablosu Bütçesi
- Yatırım Bütçesi
- Bilanço Bütçesi

Bütçe hazırlamanın ilk basamağıdır. Satış bütçesi hazırlamadan diğer aşamalara geçilemez. Satış bölümü, önümüzdeki bir yıl için aylık bazda miktar ve tutar olarak satış bütçesini hazırlar. Genel müdüre onaylattıktan sonra üretim bölümlerine dağıtımını yapar. Ayrıca satışlarla ilgili; Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Bütçesi'ni hazırlar.

Yapılacak bütçeleme çalışmasının ilk ve en önemli kısmını oluşturmakta olan satış hasılatının tahmini, satış yöneticisi ve çalışanlarının geçmiş tecrübeleri, öngörülen fiyat politikası, makro ekonominin ve sektörün göstereceği kondisyonun tahmini ve rekabetin boyutuna göre oluşturulmaktadır.

Yapılan satış tahmini, üretim tahminini, gelirlerin tahminini ve değişken maliyetleri doğrudan etkilemektedir. Bu etkileşimi şekildeki kırmızı oklarla izleyebilmekteyiz.

Satış bütçesinin başlangıç noktası olan satış tahminlerinde bulunmak, çok çeşitli kriterin söz konusu olduğu bu aşamada, defalarca revizyon yapmak ve alternatif senaryolar hazırlamak gerekebilmektedir.

Qualis Budget ile bütçe sorumlusu ürün ve satıcı bazına kadar ayrıntılı olarak satış tahminleri yapabilmekte, bu sayede hedeflerini ürün bazında tayin edebildiği gibi, fiyat politikasını da dönemler itibarıyla hedefleyebilmektedir.

Revizyon ve senaryo seçenekleri ile tahminler güncellenebilir ve alternatif satış politikaları oluşturulabilir. Dinamik bir rekabet ortamında statik bir bütçe yerine, güncellenebilen ve politika değişikliğine gidilebilen bütçe olanağı sağlanmaktadır.

Satın Alma taleplerinin yetki dahilinde yapılmasını ve satın alma biriminde toplanmasını sağlar. Satın alma talepleri için onay modülüne sahiptir. Onay modülü işletmelerin yönetsel yapısına uyumlu çalışabileceği gibi kendi içinde de onay prosedürlerinin oluşturulmasına imkân verir. Kritik stok seviyelerini tedarik süresi, devir hızı, raf ömrü gibi parametreleri göz önüne alarak belirler. Kritik stok seviyesi düşmüş ürünlerde satın alma birimlerine otomatik makro satın alma bütçesinin yıllık bazda yapılması, uygulanacak zaman dilimlerine (3 aylık, aylık, haftalık vb.) dağıtılması, bütçenin ilgili birimlere dağıtılması, satın almaların planlama/kesinleşme/tahakkuk aşamalarında bütçe kalanına

(parasal ya da miktarsal) göre kontrolü, satın alma talimatlarını onay zincirine bağlı kalarak başlatır. Stoktaki ürünler için onay dâhilinde otomatik talep karşılamayı sağlar.